

Europa decentraal

Factsheet: gewijzigde AGVV

2018

Wat kunnen decentrale overheden met de wijzigingen van AGVV?
Paul Zondag & Pauline A'Campo | Kenniscentrum Europa decentraal

Inleiding

De Algemene Groepsvrijstellingsverordening (Verordening (EU) nr. 651/2014, hierna ook: AGVV) is afgelopen zomer gewijzigd bij Verordening (EU) nr. 2017/1084. Deze wijzigingen kunnen gevolgen hebben voor kennisgevingen die decentrale overheden doen onder toepassing van de AGVV. In deze factsheet zijn de voor belangrijkste wijzigingen voor decentrale overheden gebundeld. Daarnaast is op de website van Europa decentraal [een document](#) gepubliceerd waarin alle wijzigingen in de tekst van de verordening zijn opgenomen.

Wat kan ik met deze factsheet?

Deze factsheet is bedoeld voor decentrale overheden die gebruik (willen) maken van de AGVV en daar graag meer informatie over willen verkrijgen. In de AGVV zijn categorieën van steunmaatregelen opgenomen die een bijdrage leveren aan de doelstellingen van de Europese Unie. Deze typen steun hoeven niet meer vooraf bij de Europese Commissie hoeven worden aangemeld ter goedkeuring. Wanneer gebruik wordt gemaakt van de AGVV zal een zogeheten kennisgevingsprocedure moeten worden doorlopen. Deze factsheet bestaat uit drie delen en een bijlage:

[Deel I: gewijzigde steuncategorieën](#)

Hierin worden de wijzigingen ten aanzien van de algemene toepassingsvoorwaarden uit de AGVV op een rijtje gezet.

[Deel II: verruimde steuncategorieën](#)

In dit deel wordt aandacht besteed aan de verruimde bestaande steuncategorieën.

[Deel III: nieuwe steuncategorieën](#)

In het laatste deel van het factsheet zullen de nieuwe steuncategorieën (regionale luchthavens en steun voor zee- en binnenhavens) aan bod komen.

[Bijlage: gewijzigde tekst](#)

In dit samengestelde document ziet u wat er precies is gewijzigd in de tekst van de AGVV.

Deel I: wijzigingen toepassingsvoorwaarden

In de gewijzigde AGVV zijn alle artikelen die toezien op de algemene toepassingsvoorwaarden in meer of mindere mate gewijzigd. Een aantal artikelen zoals artikel 3 (vrijstellingsvoorwaarden) en artikel 9 (publicatie en informatie) blijft echter ongewijzigd. De algemene toepassingsvoorwaarden dienen altijd in acht te worden genomen, ongeacht de steuncategorie of het artikel in de AGVV waar gebruik van wordt gemaakt. Schending van de algemene toepassingsvoorwaarden houdt volgens het Europees Hof van Justitie in dat de steunmaatregel niet van de aanmeldingsplicht kan worden vrijgesteld op basis van de AGVV. Meer informatie over de (al dan niet gewijzigde) algemene voorwaarden vindt u [hier](#).

Toepassingsgebied (artikel 1 AGVV)

De Europese Commissie heeft het toepassingsgebied van de AGVV verruimd door twee steuncategorieën toe te voegen aan deze verordening. De AGVV is sindsdien ook van toepassing op steun voor regionale luchthavens en steun voor zee- en binnenhavens (meer info hierover vindt u in [deel III](#) van deze factsheet). Daarnaast blijft de AGVV in beginsel – net als voorheen – niet van toepassing op steun aan de primaire landbouw en de visserij- en aquacultuursector. Dit geldt echter niet voor regelingen op het gebied van regionale exploitatiesteun, omdat die met de recente wijziging onder de toepassing van de AGVV zijn gebracht. Meer info over regionale steun en de steungebieden in Nederland vindt u [hier](#).

Ondernemingen in moeilijkheden

Steun aan ondernemingen in moeilijkheden is – net als voorheen – uitgesloten van het toepassingsbereik van de AGVV. Voorheen was alleen steun voor natuurrampen hierop uitgezonderd. Dit is nu ook het geval voor regelingen op het gebied van starterssteun

en regionale exploitatiesteun, mits ondernemingen in moeilijkheden door die regelingen geen gunstigere behandeling krijgen dan andere ondernemingen.

Terugvordering onrechtmatige staatssteun

Ook de zogenoemde Deggendorffclausule is gewijzigd. Volgens de Deggendorffclausule is de AGVV niet van toepassing op ondernemingen die op grond van een besluit van de Europese Commissie nog staatssteun moeten terugbetalen die onverenigbaar is met de interne markt. Door de wijziging moet het nu expliciet gaan om een bevel tot terugvordering, waarbij het gaat om door dezelfde lidstaat toegekende steun. Het is daarom raadzaam om de tekst van de Deggendorffclausule bij kennisgevingen voortaan aan te passen conform deze wijziging.

Definities (artikel 2 AGVV)

In artikel 2 van de AGVV worden de definities van de AGVV omschreven.

- **Exploitatiewinst** - Aan de definitie van dit begrip is toegevoegd dat er een redelijke winst kan worden gemaakt door inkomsten en exploitatiekosten te disconteren tegen een passende disconteringsvoet. Dit is van belang wanneer bijvoorbeeld gebruik wordt gemaakt van artikel 53 AGVV (steun voor cultuur en instandhouding van het erfgoed), waar dit begrip onder andere in terug komt. Onder exploitatiekosten vallen niet de afschrijvingslasten of de financieringskosten indien deze werden gedekt door investeringssteun, ongeacht het moment.
- **Regionale exploitatiesteun** - Hierbij hoeft het nu niet langer te gaan om steun die geen verband houdt met een initiële investering.
- **Verplaatsing** - Dit begrip is toegevoegd aan de AGVV. Dit is van belang wanneer artikel 14 van de AGVV (regionale investeringssteun) wordt toegepast. Zie voor meer informatie hierover ook het nieuwsbericht '[Wijziging regionale investeringssteun door herziening AGVV](#)'.

Ook is een tiental nieuwe definities aan de AGVV toegevoegd betreffende steun voor regionale havens en zee- en binnenhavens. [Deel III](#) van deze factsheet zal nader ingaan op de toevoeging van regionale havens en zee- en binnenhavens als categorie in de AGVV.

Transparante steun & stimulerend effect (artikel 5 en 6 AGVV)

Een aantal aanmeldingsdrempels in de AGVV zijn met de wijziging verhoogd. De aanmeldingsdrempels bepalen de steunmaxima voor iedere steuncategorie.

De aanmeldingsdrempels voor investerings- en exploitatiesteun voor cultuur en de instandhouding van erfgoed zijn verhoogd.

Cultuur en erfgoed

In deze categorie geldt voor investeringssteun nu een drempel van € 150 miljoen en voor exploitatiesteun € 75 miljoen.

Sport en multifunctionele infrastructuur

In deze categorie geldt voor investeringssteun nu een drempel van € 30 miljoen of de totale kosten als deze meer dan €100 miljoen per project bedragen. De drempels van deze categorieën zijn overigens ook verhoogd, maar daarover meer in [deel II](#) van het drieluik.

Stimulerend effect

De AGVV is alleen van toepassing op steun die een stimulerend effect heeft. Op deze eis bestaan een aantal uitzonderingen. Met de laatste wijziging van de AGVV is vastgesteld dat regionale stadsontwikkelingssteunen steun ter compensatie van de kosten voor de begeleiding van kwetsbare werknemers geen stimulerend effect hoeven te hebben.

Materiële activa als transparante steun

Steun in de vorm van de verkoop of de verhuur/leasing van materiële activa onder het markttaarif (onder bep-

aalde voorwaarden), wordt nu ook als transparante steun beschouwd. De waarde moet zijn vastgesteld door een taxatie van een onafhankelijke deskundige vóór de transactie of aan de hand van een publiekelijk beschikbare, regelmatig bijgewerkte en algemeen aanvaarde benchmark. Dit betekent dat ook grond/vastgoedtransacties onder de marktwaarde kunnen worden gesloten, waarbij kan worden volstaan met een kennisgeving onder toepassing van de AGVV (mits aan de overige algemene voorwaarden van de AGVV wordt voldaan).

Steun (gedeeltelijk) uit EU-fondsen

De gewijzigde AGVV biedt een vereenvoudigde berekening voor de in aanmerking komende kosten voor steun die (gedeeltelijk) wordt toegekend uit een EU-fonds. Deze vereenvoudigde berekening geldt voor fondsen die worden genoemd in Verordening (EU) nr. 1303/2013, mits:

- de concrete actie ten minste gedeeltelijk wordt gefinancierd via een Uniefonds dat de mogelijkheid biedt gebruik te maken van die opties voor vereenvoudigde kosten;
- de kostencategorie volgens de desbetreffende vrijstellingsbepaling in aanmerking komt.

Deel II: verruimde bestaande steuncategorieën

In de gewijzigde AGVV zijn een aantal bestaande steuncategorieën gewijzigd. In grote lijnen komt het erop neer dat voor een aantal categorieën de aanmeldingsdrempels zijn verhoogd en dat het toepassingsgebied is verruimd.

Regionale investeringssteun

Regionale investeringssteun wordt in achterstandsregio's verleend ter bevordering van de economische ontwikkeling. De steun mag alleen worden toegekend in door de Commissie vastgestelde steungebieden. In Nederland is een aantal gebieden in Groningen, Drenthe, Friesland, Flevoland, de Achterhoek en Groot-Rijnmond als [regionaal steungebied](#) aangewezen.

Toepassingsbereik van regionale steun (artikel 13)

Artikel 13 sub d van de AGVV uit 2014 is geschrapt. Deze bepaling schreef voor dat een begunstigde van regionale investeringssteun werd uitgesloten wanneer deze dezelfde of een vergelijkbare activiteit in de EER (Europese Economische Ruimte) heeft gesloten of zou sluiten in een periode van twee jaar vóór of na zijn aanvraag voor investeringssteun van het toepassingsgebied van regionale steun.

Regionale investeringssteun (artikel 14)

Volgens de gewijzigde AGVV (artikel 14 lid 16) moet de begunstigde die onder toepassing van de AGVV regionale investeringssteun aanvraagt aan een aantal nieuwe voorwaarden voldoen, namelijk:

1. De begunstigde moet bevestigen dat hij in de twee jaar vóór de steunaanvraag geen verplaatsing heeft uitgevoerd naar de vestiging van de initiële investering waarvoor steun wordt aangevraagd, en;
2. De begunstigde moet toezeggen geen dergelijke verplaatsing te zullen uitvoeren in de twee jaar na de voltooiing van de investering waarvoor de steun wordt gevraagd.

In de gewijzigde AGVV is tevens de definitie van het begrip 'verplaatsing' toegevoegd (artikel 2 onder 61bis van de AGVV).

Starterssteun

Starterssteun is steun voor niet-beursgenoteerde kleine ondernemingen die nog geen vijf jaar oud zijn. De gewijzigde AGVV verduidelijkt de eisen waaraan dergelijke ondernemingen moeten voldoen om in aanmerking te komen voor starterssteun (artikel 22 AGVV).

Eisen in aanmerking komende ondernemingen

Het gewijzigde artikel 22 lid 2 AGVV geeft de volgende beperkingen aan ondernemingen die in aanmerking komen voor starterssteun:

- De onderneming mag niet de activiteit van een andere onderneming hebben overgenomen;
- De onderneming heeft nog geen winst uitgekeerd;
- De onderneming is niet ontstaan uit een concentratie van ondernemingen, tenzij een van die ondernemingen voor steun in aanmerking zou komen, maar niet langer dan vijf jaar vanaf de registratie van de oudste onderneming die bij de concentratie betrokken is.

Onderneming in moeilijkheden

Zoals ook al kort is besproken in [deel I](#) van deze factsheet is starterssteun niet langer uitgesloten wanneer de steun wordt verleend aan een begunstigde die kwalificeert als onderneming in moeilijkheden. Meer informatie over steun aan ondernemingen in moeilijkheden leest u [hier](#).

Wijziging aanmeldingsdrempels (artikel 4 AGVV)

Tevens zijn in de gewijzigde AGVV de aanmeldingsdrempels voor cultuur en sportinfrastructuur verhoogd.

De aanmeldingsdrempels schrijven het maximale bedrag aan steun voor dat mag worden verleend op basis van de AGVV.

Cultuursteun

Op het gebied van cultuur en de instandhouding van het erfgoed is de drempel voor investeringssteun verhoogd van € 100 miljoen naar € 150 miljoen en de drempel voor exploitatiesteun van € 50 miljoen naar € 75 miljoen. Daarnaast is het maximale steunbedrag voor cultuursteun, waarbij het maximale bedrag op 80% van de in aanmerking komende kosten kan worden vastgesteld, verhoogd van € 1 miljoen naar € 2 miljoen (artikel 53 lid 8 AGVV).

Sportinfrastructuur

De aanmeldingsdrempel voor sportinfrastructuur en multi-

multifunctionele infrastructuur is verhoogd van € 15 miljoen naar € 30 miljoen. Tevens is het maximale steunbedrag voor cultuursteun, waarbij het maximale bedrag op 80 % van de in aanmerking komende kosten kan worden vastgesteld, verhoogd van € 1 miljoen naar € 2 miljoen (artikel 55 lid 12 AGVV).

Overige wijzigingen in bestaande categorieën

In meerdere bestaande artikelen is een aantal kleine wijzigingen opgenomen die ook noemenswaardig zijn. Deze artikelen worden in de praktijk vaak toegepast door decentrale overheden wanneer zij een beroep doen op de AGVV.

Breedbandinfrastructuur (artikel 52 AGVV)

Bij steun voor breedbandinfrastructuur kan het maximale steunbedrag voor een project ook worden vastgesteld op grond van de concurrerende selectieprocedure, zoals vereist op grond van artikel 52 lid 4. Hierdoor zijn de mogelijkheden voor de in aanmerking komende kosten verruimd, zoals voorgeschreven in artikel 52 lid 2 AGVV.

Opleidingssteun (artikel 31 AGVV)

Bij de in aanmerking komende kosten bij opleidingssteun zijn accommodatiekosten voor opleiders en deelnemers van een opleiding toegevoegd (artikel 31 lid 3 sub b AGVV).

Steun voor onderzoek en ontwikkeling en Excellentiekeur (artikel 25 AGVV)

Projecten die het kwaliteitslabel Excellentiekeur hebben gekregen in het kader van het fonds Horizon 2020 kunnen worden gesteund op basis van steun voor onderzoek en ontwikkeling (artikel 25 AGVV).

Deel III: nieuwe staatssteuncategorieën

In de gewijzigde AGVV zijn twee nieuwe steuncategorieën toegevoegd. Het toepassingsgebied van de AGVV (artikel 1 lid 1 AGVV) is uitgebreid met steun voor regionale luchthavens en steun voor havens (zee- en binnenhavens).

Steun voor regionale luchthavens (artikel 56bis AGVV)

In de gewijzigde AGVV is een nieuw artikel toegevoegd dat toeziet op steun voor regionale luchthavens. De steun kan worden verleend als investerings- of exploitatiesteun, waaraan het nieuw toegevoegde artikel 56bis enkele voorwaarden stelt. Ook zijn in de gewijzigde AGVV een tiental nieuwe definities toegevoegd ten behoeve van steun voor regionale luchthavens.

Definities regionale luchthavens

In de gewijzigde AGVV is 'regionale luchthaven' gedefinieerd als een luchthaven met een gemiddelde jaarlijkse passagiersstroom van maximaal drie miljoen passagiers (artikel 2 lid 153). Een luchthaven wordt in de gewijzigde AGVV omschreven als een entiteit of groep entiteiten die de economische activiteit verricht van het verlenen van luchthavendiensten aan luchtvaartmaatschappijen (artikel 2 lid 146). De jaarlijkse passagiersstroom wordt bepaald op basis van de stromen inkomende en uitgaande passagiers gedurende twee boekjaren voorafgaand aan het jaar waarin de steun wordt verleend (artikel 2 lid 148).

Geen steun voor verplaatsing of ombouw bestaande luchthavens

Lid 4 van artikel 56bis bepaalt dat steun op basis van dit artikel niet mag worden toegekend voor de verplaatsing van bestaande luchthavens of de aanleg van een nieuwe passagiersluchthaven en ook niet voor de ombouw van een bestaand vliegveld tot een passagiersluchthaven.

Geen steun voor vrachtstroom van meer dan 200.000 ton

Lid 10 van artikel 56bis bepaalt dat steun op basis van dit artikel niet mag worden toegekend aan luchthavens die een gemiddelde jaarlijkse vrachtstroom van meer dan 200.000 ton hebben in de twee boekjaren voorafgaand aan het jaar waarin de steun wordt toegekend. Tevens mag de steun er niet toe leiden dat de luchthaven de jaarlijkse gemiddelde vrachtstroom kan uitbreiden tot meer dan 200.000 ton binnen de twee boekjaren die volgen na de toekenning van de steun.

Investeringssteun

Investeringssteun mag worden verleend voor kosten voor de luchthaveninfrastructuur, met inbegrip van planningskosten (artikel 56bis lid 12). De steunintensiteit hangt af van de passagiersstroom van de luchthaven (artikel 56bis lid 13). Investeringssteun mag niet worden toegekend aan luchthavens met een gemiddelde jaarlijkse passagiersstroom van meer dan drie miljoen passagiers in de twee boekjaren voorafgaand aan het jaar waarin de steun daadwerkelijk wordt toegekend (artikel 56bis lid 9). Het bedrag van de investeringssteun is niet hoger dan het verschil tussen de in aanmerking komende kosten en de exploitatiewinst van de investering.

Voor investeringssteun geldt daarnaast een afstandscriterium. De steun mag niet worden toegekend aan een luchthaven die is gelegen binnen een afstand van 100 kilometer of een reistijd van 60 minuten met de auto, bus, trein, of hogesnelheidstrein van een bestaande luchthaven waaruit geregelde luchtdiensten worden verricht (artikel 56bis lid 6). Dit zou bijvoorbeeld het geval kunnen zijn voor luchthaven Groningen Airport Eelde. Dit afstandscriterium geldt echter niet voor luchthavens met een jaarlijkse passagiersstroom van maximaal 200.000 passagiers in de afgelopen twee boekjaren (artikel 56bis lid 7).

Exploitatiesteun

Exploitatiesteun mag niet worden toegekend aan luchthavens met een gemiddelde jaarlijkse passagiersstroom van meer dan 200.000 passagiers in de twee boekjaren voorafgaand aan het jaar waarin de steun daadwerkelijk wordt verleend (artikel 56bis lid 15). Ook mag exploitatiesteun niet worden verleend voor een kalenderjaar waarin de jaarlijkse passagiersstroom van de luchthaven 200.000 passagiers bedraagt (artikel 56bis lid 17). Tenslotte mag de exploitatiesteun niet afhankelijk worden gesteld van het afsluiten van regelingen met bepaalde luchtvaartmaatschappijen over luchthavengelden, marketingvergoedingen of andere financiële aspecten van de activiteiten van de luchtvaartmaatschappij op de betrokken luchthaven (artikel 56bis lid 18).

Steun voor zeehavens en binnenhavens

Anders dan bij luchthavens is de capaciteit van een zee- of binnenhaven niet relevant. Wel is er bij deze categorieën sprake van maximale steunbedragen en steunintensiteiten.

Definities zeehaven en binnenhaven

In de gewijzigde AGVV wordt een zeehaven gedefinieerd als een haven die voornamelijk dient voor de ontvangst van zeeschepen (artikel 2 lid 155). Een binnenhaven wordt omschreven als een haven niet zijnde een zeehaven die dient voor de ontvangst van binnenvaartschepen (artikel 2 lid 156). Binnenvaartschepen worden omschreven als schepen die uitsluitend of hoofdzakelijk varen op binnenwateren of op wateren binnen of nauw grenzend aan beschutte wateren (artikel 2 lid 164).

In aanmerking komende kosten zee en binnenhavens

Het type in aanmerking komende kosten bij steun voor zee- en binnenhavens zijn aan elkaar gelijk. Deze zijn de kosten van investeringen ten behoeve van de bouw, vervanging of modernisering van de haven- en toegangsinfrastructuur en baggerwerkzaamheden. Kosten die verband houden met niet-vervoerdergerelateerde activiteiten (zoals kantoren of winkels) zijn geen in aanmerking komende kosten. Dit geldt evenzeer voor havensuprastructuren zoals terminals en kranen (artikel 56 (qua)ter lid 2).

Verschil steunintensiteit en maximale steunbedragen

Voor zeehavens is de maximale steunintensiteit in beginsel afhankelijk van de hoogte van in aanmerking komende kosten en het type in aanmerking komende kosten. Zo kan er voor investeringen ten behoeve van de bouw, vervanging of modernisering van de toegangsinfrastructuur en voor baggerwerkzaamheden 100% steun worden verleend terwijl er voor haveninfrastructuur een onderscheid in percentages wordt gemaakt afhankelijk van de hoogte van de in aanmerking komende kosten (artikel 56 ter lid 5). Voor binnenhavens wordt dit onderscheid overigens niet gemaakt en mag de steunintensiteit 100% zijn ongeacht de type activiteiten die worden gesubsidieerd met een maximum van € 40 miljoen per project (artikel 56 quater lid 5).

Zowel voor binnenhavens als voor zeehavens geldt dat er ruimere mogelijkheden zijn wanneer het project onderdeel uitmaakt van een kernnetwerkcorridor (TEN-T netwerken). Daarnaast dient het steunbedrag niet hoger te zijn dan het verschil tussen de in aanmerking komende kosten en de exploitatiewinst van de investering. Bedragen die lager liggen € 5 miljoen bij zeehavens en € 2 miljoen bij binnenhavens zijn van dit vereiste uitgesloten mits de steunintensiteit onder de 80% blijft

Overige voorwaarden

Wanneer de ontvanger van de steun een derde partij inschakelt om de activiteiten te verrichten dan dient dit op

een concurrerende, transparante, niet-discriminerende en onvoorwaardelijke basis plaats te vinden. Tot slot is het van belang om te weten dat de gesteunde haveninfrastructuur op gelijke en niet-discriminerende wijze tegen marktvoorwaarden aan belangstellende gebruikers beschikbaar wordt gesteld.

Bekijk hier de bijlage: gewijzigde tekst AGVV

Europa decentraal ondersteunt bij kennisgevingen

Decentrale overheden die vragen hebben over de toepassing van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening kunnen terecht bij Europa decentraal. Daarnaast ondersteunt Europa decentraal het Coördinatiepunt Staatssteun van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bij de uitvoering van kennisgevingen en staatssteunrapportages. Wanneer gemeenten en provincies een kennisgeving willen doen kunnen ze contact opnemen via cps@europadecentraal.nl of via 070 338 1090.

Kenniscentrum Europa decentraal

Nassaulaan 12

Postbus 30435

2500 GK Den Haag

t 070 - 338 1090

e info@europadecentraal.nl

i www.europadecentraal.nl